

Rautatiealan **SÄÄNTELYELIN**

Satamien palvelupaikan kuvausten sisältövalvonta

Mertti Anttila

Rataverkonhaltijoiden yhteistyöryhmän
kokous 16.2.2023

Satamat palvelupaikkoja

- Raideliikennelain muutoksen (1.2.2021) jälkeen satamaraiteet ovat palvelupaikkoja.
- Muilta osin satamissa olevat palvelupaikat ennallaan.
- Sataman pitäjät ovat palvelupaikan ylläpitäjiä, joiden on julkaistava palvelupaikan kuvaus
- Tarjottava palvelu on satamaraiteiden käyttö (rataverkolla liikennöinti), joka on rautatiemarkkina-direktiivin

II liitteen 2g-alakohdan peruspalvelu,

EI vähimmäiskäyttöpalvelu!

Palvelupaikkoja koskeva sääntely

- Komission täytäntöönpanoasetus palvelupaikkojen ja rautatieliikenteeseen liittyvien palvelujen käyttöoikeudesta (EU) 2017/2177,
ns. palvelupaikka-asetus
- Pääosin raideliikennelain palveluja ja niistä perittäviä maksuja koskevan **18 luvun säännökset**
- Rautatiemarkkinadirektiivin 2012/34/EU **II liitteen kohta 2**

Satamien palvelupaikan kuvausten sisältövalvonta

- Sääntelyelin julkaisi ohjeen 1.3.2022 satamien palvelupaikan kuvauksen laatimisesta, joka koski satamaraiteita.
- Lakimuutos ei koske satamissa sijaitsevia tavaraliikenne-terminaaleja, joista on jo aiemmin julkaistu palvelupaikan kuvaukset.
- Kevään 2022 aikana kaikki satamat julkaisivat palvelupaikan kuvauksen.
- Satamien palvelupaikan kuvausten sisällön läpikäynnin yhteydessä kuvauksista on tulkittavissa, että satamaraiteita koskevaa lakimuutosta ei ole täysin sisäistetty.
- Sääntelyelin valmistellut kirjeen, jossa tarkennetaan satamakohtaisesti sisältöihin liittyviä täydennys-/korjauskohtia.

Palvelupaikan kuvausten merkittävimmät täydennystarpeet

- Tarjottavan palvelun laji
- Miten palvelua haetaan?
- Miten ristiriitatilanteet hoidetaan?
- Palvelua koskevat maksut

Tarjottavan palvelun laji (Palvelupaikka-asetuksen 4 artiklan d-kohta)

- Satamaraiteiden käyttö kuuluu rautatiemarkkina-direktiivin II liitteen 2. kohdassa mainittuihin peruspalveluihin.
- Ongelmana on se, että kuvauksissa on viitattu II liitteen 1. kohdan vähimmäiskäyttöpalveluihin.

Miten palvelua haetaan?

(Palvelupaikka-asetuksen 4 artiklan f-kohta)

- Kuvausten mukaan satamaraiteen käyttöoikeudesta sovitaan pääsääntöisesti käyttösopimuksilla rautatieliikenteen harjoittajan ja sataman välillä.
- Lisättävä kuvaus siitä miten rautatieliikenteen harjoittaja pääsee tekemään käyttösopimuksen.
- Lisäksi pitää kuvata miten päivittäinen liikennöinti tapahtuu, esim.
 - jos jaetaan kapasiteettia tai
 - jos liikennöinti tapahtuu muiden toimijoiden ehdoilla, esim. Väyläviraston ratapihalle saapumisen järjestyksessä tai tavaraliikenneterminaalien tekemän aikavarauksen järjestyksessä.

Miten ristiriitatilanteet hoidetaan? (Palvelupaikka-asetuksen 4 artiklan k-kohta)

- Koordinointimenettely on ulotettava jo satamaraiteiden käyttöön liittyvän sopimuksen tekemisen vaiheeseen.
- Koordinointimenettely täytyy kuvata, jos kapasiteettia jaetaan tai raiteille pääsyä rajoitetaan jotenkin jo sopimuksen tekovaiheessa.
- Koordinointia ei välttämättä tarvita, jos sopimuksen pääsevät tekemään kaikki rautatieliikenteen harjoittajat eikä sopimuksella jaeta kapasiteettia tai rajoiteta satamaraiteiden käyttöä. Myös tämä menettely on ilmoitettava kuvauksessa.
- Lisäksi tulee kuvata päivittäiseen liikennöintiin liittyvä koordinointimenettely.
 - Satamaraiteiden kohdalla koordinoinnin kohteena voisi olla esim. ajojärjestys.
- Jos ensisijaisuusperusteita on määritetty, ne on ilmoitettava kuvauksissa.

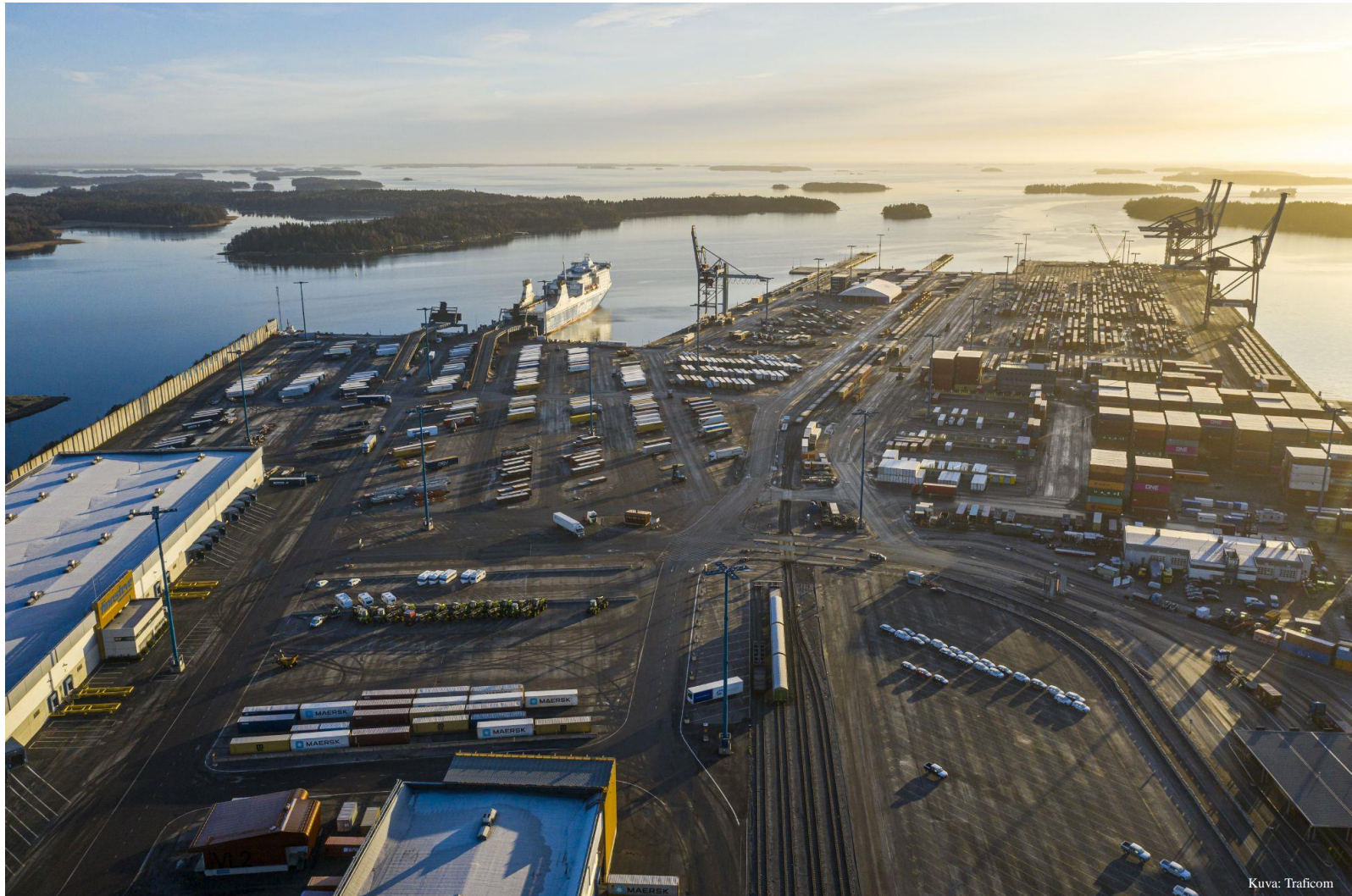
Palvelua koskevat maksut (Palvelupaikka-asetuksen 4 artiklan m-kohta)

- Jos raiteiden kustannukset katetaan jollain muulla maksulla, se pitää ilmoittaa. Esimerkiksi mikäli satamaraiteiden käyttö sisältyy tavaramaksuun, se tulee mainita.
- Esim. "Raiteiden käyttö sisältyy osana Satama Oy:n tavaralajikohtaista tavaramaksua." -> OK edellyttäen, että sääntelyelimen ohjeistuksessa kuvatut edellytykset tavaramaksun osalta täyttyvät ja että tavaramaksu on julkaistu.
- Erillinen maksu satamaraiteiden käytöstä on OK ohjeistuksessa kuvatuilla edellytyksillä.
- "Rataverkolla ei peritä ratamaksua" on väärin.
- "Palveluista ei peritä maksua." tai "Rautatieyrityksiltä ei veloiteta tällä hetkellä satamapalvelupaikan käytöstä maksuja." on väärin, jos raiteiden kustannukset katetaan käytännössä jollain muulla sataman maksulla.
- "Radan käytöstä annetaan pyydettäessä tarjous" tai "Hinnaston voi tilata osoitteesta..." ei myöskään ole lain mukainen.

Lisätietoja

- [Ohje satamien palvelupaikan kuvauksen laatimisesta](#)
- Lisätietoja ja ohjeistusta saa rautatiealan sääntelyelimeltä
- railregulator@traficom.fi
- Mertti Anttila, p. 029 534 6813
etunimi.sukunimi@traficom.fi

Kiitos!

Kuva: Traficom